

LLEÓ XIV
AUDIÈNCIA GENERAL

Dimecres, 16 de setembre de 2026

Catequesi. Els documents del Concili Vaticà II.

IV. Constitució pastoral *Gaudium et spes* (GS 23-32).

3. La comunitat humana

Benvolguts germans i germanes, bon dia i benvinguts,

Amb la dedicació del segon capítol a la “comunitat humana”, la constitució *Gaudium et spes* (GS) convida a considerar «la multiplicació de les mútues relacions entre els homes» com un dels «aspectes principals del món actual» (n. 23). Però aquesta realitat necessita trobar la seva realització «més profundament en la comunitat» que no pas entre les persones, la qual cosa «exigeix la reverència mútua a llur plena dignitat espiritual» (*ibid*).

Són afirmacions que, en els nostres dies, veuen augmentar la seva urgència. Per una banda, de fet, el desenvolupament tecnològic, la difusió dels mitjans de comunicació i de les xarxes socials, el recurs sempre creixent a la intel·ligència artificial, obren noves possibilitats, trencant barreres i distàncies; per altra banda, les relacions tendeixen a ser cada vegada més impersonals, més virtuals, i es corre el risc d’acostumar-se a delegar en els algorismes decisions que corresponen només a la consciència humana. Fer que les relacions socials tinguin substància real i profunditat personal és, en aquest sentit, la contribució que la comunitat cristiana es proposa oferir.

El Concili convida a extreure criteri i força del projecte creador de Déu, el qual ha volgut que «els homes constituïssin una sola família i es tractessin els uns als altres amb esperit fraternal»; per això «l’amor a Déu i al proïsme és el manament primer i principal», que en Crist ha tingut la plena revelació i implementació (cf. GS 24).

El perfeccionament de la persona humana i el desenvolupament de la societat han de ser considerats entre ells com estretament interdependents: oposar-los o separar-los suposaria anul·lar-los. La història, també la més recent, confirma aquesta veritat de manera clara, i per això no ens hem de cansar de reiterar amb els Pares del Vaticà II que «la persona humana és i ha de ser principi, subjecte i fi de totes les institucions socials, ja que per la seva mateixa naturalesa necessita totalment de la vida social» (GS 25).

En aquesta perspectiva, *Gaudium et spes* afirma que la diversitat de les persones i dels pobles en el món no ha de ser considerada com un perill o una amenaça, sinó com potencialitat d’enriquiment i de creixement. L’oposició, que a vegades degenera en violència, és un fruit del poder del pecat i de com això condiciona la mentalitat i les accions, a tots els nivells, causant destrucció i mort. Cal obrir-se cada vegada més a la lògica de la reciprocitat, de la compartició i de la cura, com passa també entre els diferents membres del cos humà (cf. 1Co 12,21-25).

En aquest punt, la Constitució pastoral ofereix també una definició sintètica de “bé comú”, en recordar que aquest consisteix en el «conjunt de condicions de la vida social, que permeten tant als grups com a cada individu d’assolir amb més plenitud i facilitat la pròpia perfecció» (GS 26). Al mateix temps, en reconèixer la interdependència entre els pobles, afirma que «tot grup ha de tenir en compte les necessitats i les legítimes aspiracions dels altres grups i àdhuc el bé comú de tota la família humana» (GS 26).

Partint d'aquest plantejament, els Pares conciliars indiquen després algunes «conseqüències pràctiques i més urgents» (GS 27). En primer lloc, el respecte de la persona humana. Diu *Gaudium et spes*: «Tot allò que és contrari a la vida mateixa, com els homicidis de qualsevol mena, els genocidis, els avortaments, l'eutanàsia i el suïcidi voluntari mateix; tot allò que viola la integritat de la persona humana, com les mutilacions, les tortures corporals o mentals, els intents de forçar l'esperit; tot allò que ofèn la dignitat humana, com les condicions infrahumanes d'habitatge, els empresonaments arbitraris, les deportacions, l'esclavitud, la prostitució, el tràfic de blanques i de joves; també les condicions laborals ignominioses, que rebaixen els treballadors a purs instruments de negoci, no tractant-los com persones lliures i responsables; tot això i d'altres coses semblants són certament mals que alhora enlletgeixen la civilització humana» (*ibid.*)

Segona conseqüència: el respecte i l'amor també pels adversaris o pels qui tenen maneres de pensar i d'actuar diferents dels nostres (cf. GS 28).

En tercer lloc: la igualtat fonamental de tots els homes que exigeix justícia social. Diu el Document: «Qualsevol forma de discriminar en els drets fonamentals de la persona, tant en el camp social com en el cultural, per raó de sexe, raça, color, classe social, llengua o religió, ha de ser superada i refusada per contrària al pla de Déu» (GS 29).

Finalment, els pares conciliars exhorten a superar la mentalitat individualista i a assumir una actitud de responsabilitat i participació (cf. GS 30-31).

Estimats germans i germanes, aquesta visió de la humanitat com a “comunitat de persones” és un llegat valuós que ens ha deixat el Concili Vaticà II. Ens ajuda a tots nosaltres a fer un discerniment personal i comunitari, per a valorar amb responsabilitat els projectes socials i polítics d'avui, d'acord amb els criteris de la dignitat de la persona humana, de la justícia social i de la lliure participació en la construcció del bé comú, perquè el futur de la humanitat depèn del compromís de cadascú per a col·laborar amb Déu i amb els germans a construir un món més humà (cf. GS 30).